

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Veerpont

Bornem, Antwerpen

2026B204

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2026

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een veerpont in Weert, deelgemeente van Bornem, provincie Antwerpen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 3305 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 1029 m².

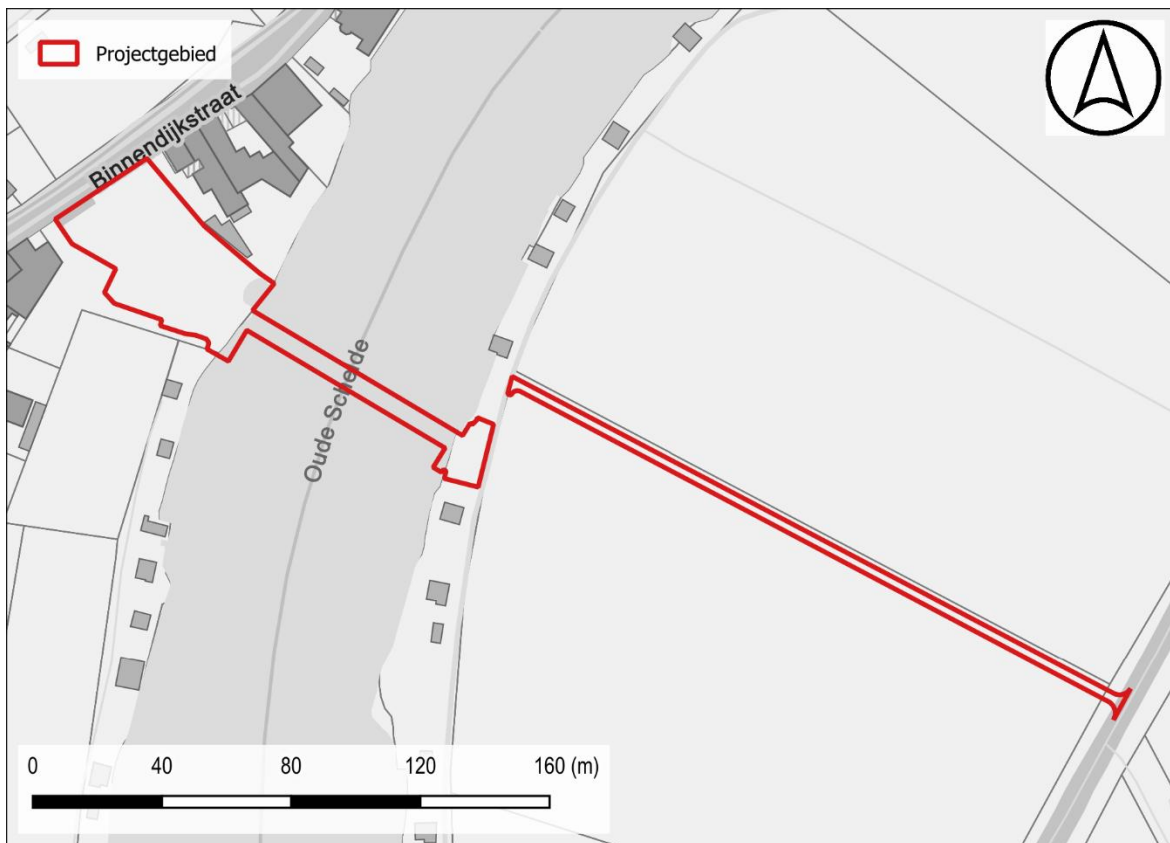
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde en landschappelijk waardevolle gebieden. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt en de opdrachtgever publiekrechtelijk is.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2026B204	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 137716	Y ₁ : 198904
	X ₂ : 138079	Y ₂ : 199164
KADASTER	Bornem Afdeling 5, Weert, Sectie B, Nummers 11H, 7C, 3A	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw veerpont over de Oude Schelde te Weert, deelgemeente van Bornem. De geplande ingrepen omvatten de aanleg van een toegangspad en veerponton op de linkeroever van de rivier. Aan de rechteroever wordt een ponton aangelegd samen met een toegangsweg aangelegd tussen het pont en Luipegem. Het aanwezige groen blijft zoveel mogelijk behouden. De gecombineerde oppervlakte van de geplande ingrepen bedraagt ca. 1029 m².

Weert lag oorspronkelijk op de linkeroever van de Schelde. Vermoedelijk door overstromingen en menselijk ingrijpen is de loop van de rivier richting het westen verschoven. Het plangebied situeert zich tegen deze oudere Scheldearm, in het overstromingsgebied van de rivier, op de rand van een oude meander. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top is opgebouwd uit fluviatiele afzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft binnen het plangebied zware, hydromorfe kleibodems weer. De randen van deze overstromingsgebieden en riviervalleien waren zeer aantrekkelijk voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars aangezien er optimaal geprofiteerd kan worden van overlappende biotopen. Het terrein in het westen is gelegen in een buitenbocht waar voornamelijk uitgegaan kan worden van een erosief gegeven, het oostelijk gedeelte is gelegen aan de binnenbocht waar uitgegaan kan worden van een accumulatie van sediment en mogelijk opgeslibde ruggen.

Deze moerasgebieden waren in het verleden vanwege de natte toestand en overstromingsgevoeligheid echter weinig geschikt voor permanente bewoning of akkerbouw en werden pas in cultuur genomen na de indijking. Op het DHMV is te zien dat het westelijke deel van het plangebied op een strook gelegen is die merkbaar hoger is dan het achterliggende landschap.

De cartografische bronnen geven de situatie weer na de indijking en ontwatering van het gebied. Op de Ferriskaart is het westelijke deel van het plangebied ingekleurd als akkerland en vrij van enige bebouwing. Het verloop van de huidige Binnendijkstraat is nog niet te herkennen, deze van de Appeldijkstraat en Scheldestraat wel. Tegen het kruispunt van deze wegen zijn meerdere structuren afgebeeld. Aan de overzijde van de huidige Appeldijkstraat is een hoeve weergegeven. Ten oosten van de Oude Schelde is een perceel bos weergegeven. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal is het huidige stratenpatroon zichtbaar, het plangebied blijft vrij van bebouwing. Doorheen de orthofotosequentie is evenmin weinig verandering op te merken. De huidige toestand is reeds te herkennen op het oudste luchtbeeld.

In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar in beperkte mate archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem verricht. De gekende indicatoren en sites binnen het gebied dat omsloten wordt door de Schelde en Oude Schelde wijzen voornamelijk op aanwezigheid in de nieuwe en nieuwste tijd. Verder noordwaarts maakt de CAI wel melding van de toevalsvondst van een knuppelweg met enige ouderdom. Richting het zuidoosten, op hoger gelegen terrein langs de steilrand, werden bij veldprospecties vondsten ingezameld uit het neolithicum, metaaltijden, Romeinse periode en (vroeg) middeleeuwen. Daarnaast zijn verschillende cartografische indicatoren gekend van laatmiddeleeuwse of jongere hoeves en andere landelijke infrastructuur.

Hoewel ter hoogte van het onderzoeksgebied zeer zeker uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege de zeer beperkte oppervlakte van de ingrepen in combinatie met de onregelmatige vorm, de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de realisatie van het nieuwe veer over de Oude Schelde te Weert worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen.

Vooreerst moet gewezen worden op het feit dat het merendeel van de ingrepen bestaat uit lange smalle, lijnvormige elementen met relatief beperkte oppervlakte. Vanwege het zeer beperkte ruimtelijke kader die deze ingrepen bieden wordt de kans dan ook klein geacht dat bijkomend onderzoek in de vorm van boringen of proefsleuven hier nog leidt tot wezenlijke kenniswinst als zeer beperkt geacht.

Ter hoogte van de pontons moet eveneens gewezen worden op de zeer beperkte oppervlakte van deze ingrepen. Elk ponton heeft een oppervlakte van minder dan 100 m². Ook ter hoogte van deze ingrepen is het ruimtelijk kader te beperkt om aan zinvol archeologisch onderzoek te doen.

Indien bij verder onderzoek, in eender welke vorm, nog relictten aangetroffen zouden worden zal de onderlinge relatie tussen deze relictten nooit achterhaald kunnen worden. Dit maakt een gedegen interpretatie zo goed als onmogelijk. Veel meer dan een zo goed als contextloze indicator voor menselijke aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. Vanwege dit gebrek aan mogelijke kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerendergoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

